

Tolerantlığın və mülki inteqrasiyanın milli konsepsiyası

I. Ön söz

Tolerantlığın və mülki inteqrasiyanın milli konsepsiyası və vətəndaş planı, milli azlıqların qorunması haqqda milli çərçivə konvensiyası (2005-ci ildə Gürcüstan parlamenti tərəfindən təsdiqlənmişdir) və "Tolerantlığın və mülki inteqrasiyanın milli konvensiyasının və hərəkət planının işlənməsi haqqda" Gürcüstan prezidentinin 2005-ci il avqust ayının 8-də №639 sifarişi əsasında üzərində işləndi. Onun əsas məqsədi demokratik, birləşmiş və ümumi dəyərlərə əsaslanan, rəngarəngliyi özünün gücü hesab edən və hər bir vətəndaşa identliyinin qorunması və inkişafının mümkünlüyünü müdafiye edən mülki cəmiyyət yarınmasının müdafiyesidir.

Tolerantlığın və mülki inteqrasiyanın milli konsepsiyası və milli plan, Gürcüstanın konstitusiyası və Gürcüstan tərəfindən təyin olunmuş beynəlxalq məcburiyyətlərə əsaslanır. Geniş cəmiyyətin kondensatusuna nail olma məqsədi ilə, tolerantlığın və mülki inteqrasiyanın milli konsepsiyası və milli planın üzərində işləmə prosesində, hər bir maraqlanan tərəfin iştirakı müdafiye olunmuşdur. Sənəti layihə Gürcüstan prezidentinin yanında yerləşən Tolerantlığın və mülki inteqrasiyanın milli şurası tərəfindən hazırlandı, bu şuranın tərkibi, Gürcüstan parlamentinin üzvləri, Millət vəkili, milli azlıqların, geyri hökumət təşkilatlarının və başqa dövlət strukturalarının nümayəndələrindən ibarətdir. Layihə üzərində işləmə prosesində, millət vəkilinin yanında yerləşən, milli azlıqların şurası ilə konsultasiyalar keçirilirdi. Tolerantlığın və mülki inteqrasiyanın milli şurası eyni zamanda, milli azlıqların six yaşadığı regionlarda və yerli geyri hökumət təşkilatları ilə six-six görüşlər təyin edirdi.

Tolerantlığın və mülki inteqrasiyanın milli konsepsiyası, dövlət strategiyası və məsələlərini 6 əsas istiqamətdə müəyyən edir: Qanunun aliliyi; Təhsil və dövlət dili; Mediya və məlumatın əlçatırlığı; Siyasi inteqrasiya və mülki iştirak; Sosial və regional inteqrasiya; Mədəniyyət və ən-ənənin müdafiəsi. Mülki plan. kankret tədbirlər və praqramları milli konsepsiyanın sonrakı beş il ərzində həyata keçməli olan strateji istiqamətlərini nəzərə alır. Hərəkət planının uyğun komponentlərinin həyata keçirməsi, orada geyd olunmuş kankret dövlət strukturasının borcudur.

Hərəkət planının həyata keçməsində, reintegrasiya məsələlərində Gürcüstanın dövlət nazir aparatı kordinasiya edir. Mülki planın həyata keçirilməsi üçün boyun olan dövlət strukturaları, reintegrasiya məsələlərində Gürcüstanın dövlət nazir aparatı tərəfindən işlənmiş siyasətə əsaslanaraq, hər ayın 5-inə gədər şəxsi kompedesiyalarının əsasında hazırlanmış hesabatı təqdim edəcəklər. Hər ilin 10 dekabrında , reinteqrasiya məsələlərində Gürcüstanın dövlət naziri aparatı, Gürcüstanın hakimiyyətinə və Tolerantlığın və mülki inteqrasiyanın milli şurasına, cavabkar dövlət strukturaları tərəfindən hazırlanmış hərəkət planı həyata keçirilməsi haqqda mühazirəyi təqdim edir.

Mülki planın həyata keçirilməsinə Tolerantlığın və mülki inteqrasiyanın milli şurası monitoring edir, bu şura lazım olduqda mülki planının həyata keçirilməsi ilə əlaqədar, mülki planda dəyişiklikləin müzakirə cümlələrini və əlavələr artırmaq haqqda rekomendasiyalar üzərində işləyəcək.

Tolerantlığın və mülki inteqrasiyanın milli konsepsiyası və mülki planının hərəkəti, ənənəvi və ya çox sayda azlıqların yaşadığı yerlərdə, əhatə olunmur.

Tolerantlığın və mülki inteqrasiyanın milli konsepsiyası və mülki planın məliyələməsinin əssas mənbəsi Gürcüstanın milli büdcəsidir.

II. Tolerantlığın və mülki inteqrasiyanın milli konsepsiyasının məqsədləri

Tolerantlığın və mülki inteqrasiyanın milli konsepsiyasının məqsədləridir:

- a) Gürcüstanda yaşayan hər bir şəxs arasında toleranlığın və qarşılıqlı hörmət mühitini yaratmaq;
- b) Gürcüstanın bütün vətəndaşlarına, vətəndaş, siyasi, ekonomik və sosial hüquqlarla eyni hüquqlu istifadə edilməsini müdafiə etmək
- c) Gürcüstanın siyasi, sosial, ekonomik və mədəni həyatının bütün növlərində, milli azlıqlara lazımlı şəraitlərin yaranması;
- ç) Milli azlıqlar üçün təhsilin bütün pillələrinin bərabər əlçatmalarına və ümumi təhsildə xüsusi ibarətverici lazımlılıqları müdafiə etmək;
- d) Milli azlıqların mədəniyyətinin qorunması və inkişafı üçün şəraitlər yaratmaq, onların varlıqlarını xüsusən, dinin, dilin, ənənələrinin və mədəni varisliklərinin qorunması üçün şərait yaratmaq.

III. Tolerantlığın və mülki inteqrasiyanın milli konsepsiyasının prinsipləri

Tolerantlığın və mülki inteqrasiyanın milli konsepsiyasının prinsipləridir:

- a) Gürcüstanın bütün vətəndaşlarınınin bərabərliyi, diskriminasiyanın yolverilməzliyi və tolerantlığın yayılması

- b) Mülki inteqrasiya və azlıqların qorunması arasında balansın saxlanması, mülki inteqrasiyanın havaslı və zor ilə asimilasiyasına yolverilməzliyi
- c) Milli azlıqların azad seçim hüququ – onlara milli azlıqlar kimi mi davrandılar
- d) Milli azlıqların hüquqları, necə şəxsi eləcə də başqaları ilə birlikdə o hüquqları və azadlığı həyata keçirsinlər, hansı ki Gürcüstanın konstitusiyasına əsaslanır və milli azlıqların qorunması haqqda Avropanın çərçivə konsepsiyasına əsaslanaraq
- e) Onların identliyinin qorunması və inkişafı ilə əlaqədar qərarlarda, milli azlıqların effektiv iştirakı
- f) Tolerantlığın və mülki inteqrasiyasının hərəkət planının həyata keçirmə monitorinqinin ictimai təşkilatların qoşulmasının müdafiəsi.

IV. Tolerantlığın və mülki inteqrasiyanın milli konsepsiyasının əsas istiqamətləri

1. Qanunun aliliyi

Qanunun aliliyi Tolerantlığın və mülki inteqrasiyanın milli konsepsiyasının strateji istiqamətlərindən biridir, bu istiqamət belə məsələlərin həllini nəzərdə tutur:

- a) Gürcüstanın qanun vericiliyinin Gürcüstanın beynəlxalq öhdəçiliyi ilə harmonizasiyası
- b) milli azlıqlar tərəfindən ədalətlik sisteminin əlçatmalılığının yaxşılaşması.
- c) diskriminasiyalı davranışdan milli azlıqların effektiv qorunmasının müdafiəsi
- d) İctimai qulluqçuların bilimlərinin artması, milli azlıqların hüquqları və antidiscreiminasiyalı qanunvericilik əsasında.

2. Təhsil və dövlət dili

Milli azlıqların ən vacib çağırışlarında biri milli azlıqlar tərəfindən dilin bilməməsidir, buda onların dövlət siyasət, ekonomik və cəmiyyət həyatında iştirakına böyük maneçilik törədir. İlk növbədə azlıqların istəklərinin artmasını müdafiə etmək lazımdır ki Gürcü dilini öyrensinlər və xüsusi ibrətverici lazımlıqları olan şaqirdlərin inteqrasiyasına tərəfdar praqramların həyata keçməsi lazımdır. bu istiqamətlə belə məsələlər nəzərdə tutulur:

- a) Milli azlıqların nümayəndələri üçün məktəbə gədər təhsilin əlçətərliğin müdafiə olunması;
- b) Milli azlıqların nümayəndələri üçün orta təhsil almanın müdafiə olunması;
- c) Milli azlıqların nümayəndələri üçün ali təhsil almanın müdafiə olunması;
- d) Dövlət dilinin öyrənməsinin müdafiə olunması;
- e) Təhsil sferində ictimai diskusiya və mülki inteqrasiyanın müdafiə olunması.

3. Medianın və məlumatın əlçətərliyi

Milli azlıqların məlumatlaşması üçün ictimai yayın tərəfindən vacib addım atıldı, burad 2005-ci ildən milli azlıqların dilində xəbərlər buraxılışı yayınlanır. Son zamanda həyata keçən qanunvericilikdə yaranan dəyişikliklər əsasında, ictimai yayının praqram büdcəsinin 25% azlıqların dilində hazırlanan praqramların yayınlanmasına xərclənməlidir. Dövlət dilinin bilim səviyyəsinin az olması və Gürcü yayın mediasının əsas Gürcü dilli yayını nəzərə almaqla, milli azlıqların müvafiq məlumatlarını müdafiə edən xüsusi tədbirlərin keçirilməsi vacibdir. Bu istiqamətlə belə məsələlər məqsədləşdirilir:

- a) Milli azlıqların yaşadığı regionlarda milli yayının əlçətərliğini müdafiə etmək;
- b) Milli azlıqların dillərində yayın praqramlarının əlçətərliğinin müdafiə olunması;
- c) Yayın praqramlarında milli azlıqların göstərilməsi və iştirakının müdafiə olunması;

- d) Milli azlıqların dilində elektron vı çap mediasının müdafiye olunması;
- e) Mediyada tolerantlığın və mədəniyyətin plüralizminin yaranmasının müdafiye olunması

4. Siyasi integrasiya və mülki iştirakı

Milli azlıqların siyasi integrasiyası və mülki iştirakının səviyyəsinin artırması məqsədi ilə son illərdə ictimai məmur kvalifikasiyasının artması üçün milli azlıqların nümayəndələrinə treninqlər keçirilir; Ənənəvi və ya çox sayda milli azlıqların yaşadığı bələdiyyələrdə onları ictimai işə gəbul etdikdə həvəsləndirməsi həyata keçirilir, ancaq seçki materialları və biuletenləri onların ana dillərində çap olunur. Milli azlıqların ictimai-siyasi həyatına qatılması, onların dövlət dilinin bilim səviyyəsində və başlanğıcda dövlət tərəfində onları ictimai iş qəbul etmək həvəsləndirməkdən aslıdır. Qeyd olunmuş istiqamətdə belə məsələlər nəzərdə tutulur:

- a) Milli azlıqların bərabər hüquqlu seçkilərinin müdafiye olunması;
- b) Qərar alma prosesində milli azlıqların iştirakının təkmilləşdirilməsi;
- c) Milli azlıqların qorunması haqqda Avropa çərçivə konvensiyasının populyarlaşdırılması.

5. Sosial və regional integrasiya

Son illərdə dövlətin social-mədəni həyatında milli azlıqların tam iştirakı üçün vacib addımlar atıldı. Milli azlıqların yaşadığı regionlarda, infrastrukturanın rehabilitasiyası və başqa məştblı eonomik layihələr həyata keçdi. Bu istiqamətlə belə məsələlər nəzərdə tutulur:

- a) Milli azlıqların yaşadığı regionlarda infrastrukturanın inkişafı;
- b) Milli azlıqların sənəti hazırlıqları və onların işlə təmin olunma yardımı;
- c) Milli azlıqların social və regional mobilliyinin müdafiyesi.

6. Mədəniyyət və varlıqların saxlanması

Ölkənin mədəni həyatında milli azlıqların iştirakı və onların mədəni varisliyinin tərəfdarlığı məqsədi ilə, dövlət ayrı-ayrı istiqamətlə konkret tədbirlərin keçirilməsini planlaşdırır. Bu belə məsələlərin həyata keçirilməsini nəzərdə tutur:

- a) mülki şüurun yaranmasının ;
- b) Milli azlıqların mədəni varlıqlarının qorunmasını müdafiə etmək;
- c) Milli azlıqların mədəni varisliklərinin qorunması;
- ç) Tolerantlığın səəyinin tərəfdarlığı, mədəniyyətlər arasы dialoqun və əlaqənin müdafiəsi;
- d) Gürcüstanın mədəni həyatında azlıqların iştirakının müdafiəsi;
- e) Milli azlıqların mədəniyyəti, tərxi, dili və dini haqqda cəmiyyətin biliminin dərinlənməsi və dövlətin mədəni dəyərləri kimi onların nümaışı.

Hərəkət planı

Təhsil və Dövlət dili					
Məsələ #1	Programın adı/Tədbir	Həyata keçirən təşkilat/pratnlər	Həyata keçirmə müddəti	Qeyd	
Milli azlıqlar nümayəndələri üçün, məktəbə gədər təhsilin mümkünliyünün müdafiyyə olunması	1) Milli azlıqların təlim ehtiyaclarına yönəlmiş məktəbə gədər təhsil proqramlarının hazırlanması və pilotlaşması	Gürcüstanın Təhsil və Elmlər Nazirliyi	2009-2014		
	2) Milli azlıqların six yaşadığı regionlarda, məktəbə hazırlıq səviyyəsinin artması məqsədi ilə xüsusi proqramın işlənməsi. məktəbə gədər təhsil haqqında valideyinlərin məlumatlaşması	Parlamentin kiçik yaşlarda uşaqlara qayğı aliyansı; Gürcüstanın Təhsil və Elmlər Nazirliyi; Yerli özünü idarə etmə; Milli təhsil planı və giymətləndirici mərkəz	2009-2014		
Məsələ #2					
Milli azlıqlar nümayəndələri üçün, orta təhsil alma imkanının müdafiyyə olunması	2.1	Milli təhsil planının tərcüməsi və əklilməsi üçün treninqlərin keçirilməsi	Gürcüstanın Təhsil və Elmlər Nazirliyi; Milli təhsil planı və giymətləndirici mərkəz	2009	
	2.2	Məktəbdə təlim dilinə əsaslanaraq dərsləklərin, milli azlıqların dilinə tərcümə olunması	Gürcüstanın Təhsil və Elmlər Nazirliyi; Milli təhsil planı və giymətləndirici mərkəz	2009-2014	
	2.3	milli azlıqların məktəblərinə Reform tədbirlərinin həyata keçirilməsi üçün məqsədli yardım, uyğun proqramların işlənməsi və əklilməsi	Gürcüstanın Təhsil və Elmlər Nazirliyi	2009-2014	
	2.4	multilingvist təhsilinin siyasətinin yaxşılaşması, pilotlaşması və əklilməsi	Gürcüstanın Təhsil və Elmlər Nazirliyi; Milli təhsil planı və giymətləndirici mərkəz; Məllimlərin sənəti inkişaf mərkəzi	2009-2014	
	2.5	„Müəllim“ jurnalını Azərbaycan və Erməni dilində Müəllim“ jurnalını Azərbaycan və Erməni dilində icra olunması	Gürcüstanın Təhsil və Elmlər Nazirliyi; Məllimlərin sənəti inkişaf mərkəzi	2009-2014	
	2.6	“Müəllimin yardımçısı dəsliyinin” (3 hissəyə) və başqa yardımçı resursların Azərbaycan və Erməni dillərinə tərcüməsi	Gürcüstanın Təhsil və Elmlər Nazirliyi; Məllimlərin sənəti inkişaf mərkəzi	2009-2014	
	2.7	Məllimlər və məktəb administrasiyası üçün məqsədli sənət treninqləri	Gürcüstanın Təhsil və Elmlər Nazirliyi; Məllimlərin sənəti inkişaf mərkəzi	2009-2014	

Məsələ #3

Milli azlıqlar nümayəndələri üçün ali təhsil alma imkanının müdafiyyə olunması	3.1	Ali təhsil müəssisələrində hazırlıq-integrasiya kursunun konsepsiyasının işlənməsi, pilotlaşması və əkilməsi	Gürcüstanın Təhsil və Elmlər Nazirliyi; İmtahanların milli mərkəzi; Ali təhsil müəssisələri.	2009-2014	Qanunverici dəyişikliklər və birinci axın 2009 il.
	3.2	"Sosial qrantların proqramı" və başqa məqsədli proqramların işlənməsi və əkilməsi	Gürcüstanın Təhsil və Elmlər Nazirliyi	2009-2014	
	3.3	Milli azlıqlar nümayəndələrini bakalavr və magistr proqramlarına xaricə yollamaq	İnkişaf və reforma fondu	2009-2014	

Məsələ #4

Dövlət dilini öyrənmək imkanı yaratmaq	4.1	Qeyri Gürcü dilli məktəblərdə, Gürcü dilini ikinci dil kimi öyrətmə proqramının əkilməsi	Gürcüstanın Təhsil və Elmlər Nazirliyi; EUTO	2009-2014	
	4.2	Gürcü dili dərslərinin və təsil resurslarının yaranması və təkmilləşdirilməsi	Gürcüstanın Təhsil və Elmlər Nazirliyi	2009-2014	
	4.3	Samtsxe-Cavaxetidən və Kvemo Kartlidən qeyri Gürcü dilli müəllimlərinə training (müəllimlər üçün xüsusi sənəti vauçer " Gürcü necəki kommunikasiya dili" vı Gürcü necəki ikinci dil" öyrənilməsi üçün)	Gürcüstanın Təhsil və Elmlər Nazirliyi; Müəllimlərin sənəti inkişaf mərkəzi	2009-2014	artıq vauçer maliyyəsinə keçmişdir
	4.4	Sinifdən elavə ibrətverici və mülki integrasiyaya yönələn proqramlar üzərində işlənməsi və həyata keçirilməsi	Gürcüstanın Təhsil və Elmlər Nazirliyi	2009-2014	
	4.5	Gənclərin və böyüklərin dövlət dilinin öyrənməsində yardım göstərən proqramlar	Gürcüstanın Təhsil və Elmlər Nazirliyi	2009-2014	Geyri hökumət təşkilatların partnyorluğu ilə
	4.6	Regiyonlarda Gürcü dili müəllimlərini hazırlığı tədbirlərin planlaşdırılması və həyata keçirilməsi	Gürcüstanın Təhsil və Elmlər Nazirliyi	2009	
	4.7	Gürcü dilini öyrənmək üçün kompiuter və internet proqramları, portal və ibrətverici oyunlar	Gürcüstanın Təhsil və Elmlər Nazirliyi	2009	

Mediya və məlumatın mümkünlüyü				
Məsələ #1	Programın adı/Tədbir	Həyata keçirən təşkilat/pratnlor	Həyata keçirmə müddəti	Qeyd
Milli azlıqların yaşadığı regionlarda milli carçının mümkünlüyünün müdafiyyə olunması	İctimai carçının yayılmas sisteminin reabilitasiyası	İctimai carçı	2009-2014	
Məsələ #2				
Milli azlıqların dillərində televiziya proqramlarının mümkünlüyünün müdafiyyə olunması	1) Televiziya xəbərlər proqramı	İctimai carçı	2009-2014	
	2.1.1	"moambe" Abxaz dilində (həftədə bi dəfə)		
	2.1.2	" moambe " Os dilində (həftədə bi dəfə)		
	2.1.3	" moambe " Azərbaycan dilində (həftədə bi dəfə)		
	2.1.4	" moambe " Erməni dilində (həftədə bi dəfə)		
	2.1.5	" moambe " Rus dilində (həftədə bi dəfə)		
	2) Radio xəbərlər proqramı	İctimai radio FM 102.4	2009-2014	
	2.2.1	Xəbərlər buraxılışı Abxaz dilində (hər gün)		
	2.2.2	Xəbərlər buraxılışı Os dilində (hər gün)		
	2.2.3	Xəbərlər buraxılışı Azərbaycan dilində (hər gün)		
	2.2.4	Xəbərlər buraxılışı Erməni dilində (hər gün)		
	2.2.5	Xəbərlər buraxılışı Rus dilində (hər gün)		
	2.2.6	Xəbərlər buraxılışı Gürcü dilində (hər gün)		

Məsələ #3				
Televiziya proqramlarında milli azlıqların göstərilməsi və iştirakının müdafiə olunması	Tok-şau "italiuri ezo"	Ictimai carçı, Qaero asosiyası, ABŞ-nın beynəlxalq inkişafı aqentliyi (USAID) – Gürcüstanın milli inteqrasiya proqramı əsasında	2009-2014	
Məsələ #4				
Milli azlıqların dilində elektron və çap mediasının müdafiə olunması	1) "Ədəbiyyatın inkişaf proqramının" əsasında periodik çap nəşirlər:	Gürcüstanın Mədəniyyət, Heykəl qoruma və İdman Nazirliyi	2009-2014	
	4.1.1	Azərbaycan dilli qəzet "Gürcüstan"		
	4.1.2	Erməni dilli qəzet "Varastan"		
	4.1.3	Rus dilli qəzet "Svobodnaia Gruziya"		
Məsələ #5				
Mediyada tolerantlığın və mədəni plütralizmiyin müşahidəsinin müdafiə olunması	1) sənədi filmlər sikli " Çox millətli Gürcüstan"	Ictimai carçı, Qaero asosiyası, ABŞ-nın beynəlxalq inkişafı aqentliyi (USAID) – Gürcüstanın milli inteqrasiya proqramı əsasında	2009-2014	
	2) müəllif proqram "Bizim Gürcüstan"	Ictimai radio FM 102.4	2009-2014	
Siyasi inteqrasiya və Mülki iştirak				
Məsələ #1	Proqramın adı/Tədbir	Həyata keçirən təşkilat/ partnrlor	Həyata keçirmə müddəti	Qeyd
Milli azlıqların bərabər hüquqlu seçkisinin müdafiə olunması	Seçki biuletnlərinin azlıqların dilinə tərcümə olunması	Gürcüstanın mərkəzi seçki kamisiyası; beynəlxalq təşkilatlar		
Məsələ #2				
	1) İnsan Hüquqları üzrə Müvəkkilin yanında olan etnik azlıqlar şurasının və nazirlik arasında əməkdaşlıq memorandumunun imzalanması:	Rəhbər hakimiyyət	2009	
	a)	Reinteqrasiya məsələlərində Gürcüstanın dövlət nazir aparatı;		

Qərar alma prosesində milli azlıqların iştirakının müdafiyyə olunması	b)	Gürcüstanın Təhsil və Elmlər Nazirliyi;				
	c)	Gürcüstanın Regional İnkişafının və İnfrastruktura Nazirliyi;				
	ç)	Gürcüstanın Ədalət Nazirliyi;				
	d)	Gürcüstanın Daxili İşlər Nazirliyi;				
	e)	Gürcüstanın Ekonomik İnkişaf Nazirliyi;				
	ə)	Gürcüstanın köçgün və Gəçqin Nazirliyi				
	v)	Gürcüstanın Mədəniyyət, Heykəl qoruma və İdman Nazirliyi.				
	2) Region etnik azlıqlar və Dövlət etibarçılarında əməkdaşlıq memorandum imzalanması – hər regionun qubernator aparatları ilə:		Gürcüstanın Regional İnkişafının və İnfrastruktura Nazirliyi; Prezidentin yanında mövcud olan güzəşt və mülki integrasiyanın şurası	2009		
	a)	Dövlət etibarçısı – Qubernator aparatı Kvemo Kartlida;				
	b)	Dövlət etibarçısı – Qubernator aparatı Samtsxe – Cavaxetida;				
	c)	Dövlət etibarçısı – Qubernator aparatı Kaxetida;				
	ç)	Dövlət etibarçısı – Qubernator aparatı İmeretida;				
d)	Ajara avtanom respublikasının hakimiyyəti ilə					
Məsələ #2						
Milli azlıqların qorunma çərçivə-konvensiyasının popularizasiyası	Milli azlıqların qorunma çərçivə-konvensiyasının çapı və yayılması	Reintegrasiya məsələlərində Gürcüstanın dövlət nazir aparatı; Prezidentin yanında mövcud olan güzəşt və mülki integrasiyanın şurası	2009-2014			

Sosial və Regional Inteqrasiya				
Məsələ #1	Programın adı/Tədbir	Həyata keçirən təşkilat/ partnlor	Həyata keçirmə müddəti	Qeyd
Milli azlıqların yaşadıkları regionlarda infrastrukturunun belə inkişafı	1) Samtsxe- Cavaxeti yolunun reabilitasiya layihəsi	Ffond – `Gürcüstana Minilliklərin Çağırışı`	2006-2010	
	1.1.1 Samtsxe – Cavaxeti və Kverno Kartlida transport yollar təmiri			
	2) Energoinfrastrukturunun reabilitasiya layihəsi	Ffond – `Gürcüstana Minilliklərin Çağırışı`	2006-2010	
	1.2.1 Şimal-Cənubi magistralda zədələnmiş boru kəmərinin təmiri			
	3) Regional infrastrukturun inkişaf layihəsi	Ffond – `Gürcüstana Minilliklərin Çağırışı`	2006-2010	
	1.3.1 Bələdiyyə xidmətlərinin yaxşılaşması			
Məsələ #2				
Milli azlıqlar nümayəndələrinin sənəti hazırlığı və işlə təlim olunmasının medafiyəsi	1) "sənəti müəssisələrin reabilitasiyasının " president praqramı	Gürcüstanın Təhsil və Elmlər Nazirliyi	2009-2014	
	2.1.1 Etnik azlıqların sıx yaşadıkları regionlarda sənəti müəssisələrin reabilitasiyası			
	2) Zurab Jvania adına idarə və ictimai məmur hazırlanma məktəbi	Gürcüstanın Təhsil və Elmlər Nazirliyi	2009-2012	
	2.2.1 Dövlət sektoruna azlıqlar nümayəndələrinin cəlb olunması			
	3) ən-ənəvi və ya milli azlıqların çöx miqdarda yaşadığı regionların, tələbatları və spəsifikasına yönələn sənət təhsili siyasətinin və praqramlarının həyyata keçməsi	Gürcüstanın Təhsil və Elmlər Nazirliyi	2009-2014	

	4) Kiçik təsəvüfatların fəydalı arqobiznesə çevrilməsi. Arqobiznesin inkişaf layihələri:	Ffond – `Gürcüstana Minilliklərin Çağırışı`	2006-2011	
2.4.1	İlk mənşə			
2.4.2	Fermerlərin xidmət mərkəzlərinin yaranması			
2.4.3	Kiçik yenidən işlədilmə			
2.4.4	Mənşə zirciri yaratmaq			
	5) Gürcüstannın regional inkişaf fondunun layihəsi: kiçik və orta ölçülü mənşələrin investisiyalarını həyata keçirmək	Ffond – `Gürcüstana Minilliklərin Çağırışı`	2006-2011	

Mədəniyyət və ən-ənələrin qorunması

Məsələ #1	Prqramın adı/Tədbir	Həyata keçirən təşkilat/ pratnlor	Həyata keçirmə müddəti	Qeyd
Milli azlıqların mədəniyyətlərinin və ən-ənələrinin qorunması	1) Gürcüstannın milli azlıqlarının mədəniyyətinə tərəfdarlıq prqramı:	Gürcüstannın Mədəniyyət, Heykəl qoruma və İidman Nazirliyi; Tbilisi şəhərinin meriyası	2009-2014	
	1.1.1	IHHŞ – Davit Baazov adına Gürcüstann Yahudilərinin tarixi-etnografik muzeyinin işləməsinin müdafiyyə olunması		
	1.1.2	Gürcüstannın mədəni ünsiyyətlərinin mərkəzi " Kvkaz Evi" işlərinin mümkünlüyünün müdafiyyəsi		
	1.1.3	IHHŞ – Mirzə Fətəli Axundovun Azərbaycan mədəniyyətinin muzeyinin işləməsinin müdafiyyə olunması		
	1.1.4	Gürcüstannın Rus mədəniyyət mərkəzinin işləməsinin müdafiyyə olunması		
	1.1.5	IHHŞ – Tbilisinin Petros Adamiani adına dövlət dram teatrının tərəfdarlığı		

Milli azlıqların mədəniyyətlərinin və ən-ənələrinin qorunması	1.1.6	IHHŞ – Tbilisinin Azərbaycan dövlət dram teatrının tərəfdarlığı			
	2) Regional kitabxanaların, klub müəssisələrinin və incəsənət məktəblərinin müdafiyyə olunması				
	1.2.1	Kvarelidə - Bağlociani musiqi məktəbinin müdafiyyə olunması	Kvareli idarəsi	2009-2014	
	1.2.2	Axalkalakidə - musiqi və rəsm məktəbinin, 14 klub müəssisəsi (buradan 10-nu Erməni dili), 4 kitabxana (buradan 2-si Erməni dili)	Axalkalaki idarəsi	2009-2014	
	1.2.3	Ninotsmindada _ musiqi məktəbinin, 21 kitabxananın (buradan 18 Erməni dili), 20 klub müəssisəsinin (buradan 18 Erməni dili) tərəfdarlığı	Ninotsminda idarəsi	2009-2014	
	1.2.4	Marneulidə – musiqi məktəbin 18 kitabxanası (buradan 11 Azərbaycan dili, 4 Erməni dili), 4 kənd klubun tərəfdarlığı	Marneuli idarəsi	2009-2014	
	1.2.5	Tsalkada – musiqi məktəbinin kitabxanasının (Erməni sakinlər üçün), mədəniyyətin evinin tərəfdarlığı	Tsalka idarəsi	2009-2014	
	1.2.6	Qoridə - ərədvinin musiqi məktəbinin 18 kitabxanasının (buradan 5 os dili), tərəfdarlığı	Qori idarəsi	2009-2014	
	1.2.7	Qardabanidə - 19 kitabxananın (buradan 1 Azərbaycan dili, 14 qarışıq), 1 klubun tərəfdarlığı	Qardabani idarəsi	2009-2014	
	1.2.8	Bolnisiyə - 9 kitabxananın (buradan 2 Azərbaycan dili) tərəfdarlığı	Bolnisi idarəsi	2009-2014	
1.2.9	Dmanisiyə - 4 kitabxana (buradan 1 Azərbaycan dili) tərəfdarlığı	Dmanisi idarəsi	2009-2014		

Məsələ #2				
Milli azlıqların mədəni varisliklərinin qorunması	1) Milli azlıqların material və qeyri material mədəniyyətinin qorunması:			
	2.1.1	Milli azlıqların mədəni heykəllərinin qeydiyyat və inventarizasiyası	Gürcüstanın Mədəniyyət, Heykəl qoruma və İdman Nazirliyi	2009-2014
	2.1.2	Heykəllərin qeydiyyatı	Gürcüstanın Mədəniyyət, Heykəl qoruma və İdman Nazirliyi	2009-2014
	2.1.3	Tbilisi panteonlarının və incəsənət heykəllərinin qayğısına qalmaq, proqramı: Tbilisidə yerləşən panteonların onların arasında Erməni yazıçılarının və ictimai adam panteonunun qorunması	Tbilisi meriası	2009-2014
Məsələ #3				
Tolerantlığın səəyinin tərəfdarlığı, mədəniyyətlər arası dialoq və əlaqənin müdafiəsi	Orta məktəblərdə tolerantlığın fən kimi əkilməsi		Gürcüstanın Təhsil və Elmlər Nazirliyi; federasiya" uşaqları xilas edək"	2009-2014
Məsələ #4				
Milli azlıqların mədəniyyəti, tarixi, dili və dini haqqda cəmiyyətin biliminin dərinlənməsi və dövlətin mədəni dəyərləri kimi onların nümayişi	1) tok şou "italiuri ezo"		İctimai carçı, Qaero asosiyası, ABS-nın beynəlxalq inkişafı aqentliyi (USAID) – Gürcüstanın milli inteqrasiya proqramı əsasında	2009-2014
	2) sənədi filmlər sikli " Çox millətli Gürcüstan"		İctimai carçı, Qaero asosiyası, ABS-nın beynəlxalq inkişafı aqentliyi (USAID) – Gürcüstanın milli inteqrasiya proqramı əsasında	2009-2014
	3) müəllif proqram "Bizim Gürcüstan"		İctimai Radio FM 102.4	2009-2014